

Marcel Levi

Streven naar
excellentie moet
'precies goed' niet in
de weg gaan staan

VINCENT BOON

Excellentie

Een van de woorden die het meest aan inflatie onderhevig zijn, is zonder twijfel het woord 'excellent'. Alles en iedereen moet tegenwoordig excellent zijn om zich zelfs voor de gewoonste zaken, te kwalificeren. Ook geneeskundestudenten en artsen in vervolgopleiding ontkomen niet aan deze excellentiemanie om in aanmerking te komen voor een diploma, een baan of een opleidingsplaats. Om zelfs maar een beetje mee te tellen moeten onze arme studenten zich ten minste aan summa-opleidingen onderwerpen, honourstrajecten volgen en deelnemen aan Champions League-programma's of topklassen. Universiteiten maken met het ministerie van Onderwijs bindende afspraken dat ten minste een bepaald percentage van de studenten participeert in excellentieprogramma's. Het is natuurlijk fantastisch dat universitaire opleidingsinstellingen naast het reguliere programma additioneel onderwijs aanbieden aan studenten die extra geïnteresseerd zijn en zich daarmee bijzonder verdiepen in onderdelen van geneeskunde of wetenschap. Maar maakt dat deze studenten excellent? Het zijn gewoon heel leergierige en gemotiveerde studenten, en uiteraard vind ook ik dat een zeer positieve kwalificatie. Ik heb daarnaast echter veel studenten meegemaakt die naast hun studie allerlei zeer interessante en relevante activiteiten ontplooiden. En ik durf te stellen dat dit heeft bijgedragen aan hun vorming tot academicus en breed georiënteerde en maatschappelijk stevig gewortelde medicus. Zo'n activiteit is bijvoorbeeld ook het organiseren van kinderopvangkampen in Midden-Amerika, of het opzetten van businesscursussen voor medische professionals, of medeverantwoordelijkheid dragen voor de organisatie van een congres over ethiek. Ook zijn er studenten die de verdieping zoeken door (onderdelen van) opleidingen buiten de geneeskunde te volgen, bijvoorbeeld op het gebied van filosofie of sociale

wetenschappen. Lijkt mij toch ook allemaal tamelijk excellent. Maar helaas mogen deze studenten niet in aanmerking komen voor het officiële label 'excellentie' dat aan hun diploma wordt verbonden en waarmee deuren worden geopend naar studiebeurzen en aantrekkelijke vervolgopleidingen. Interessant genoeg willen de studenten die 'excellentie'-programma's volgen zelf helemaal niet excellent worden genoemd. In een enkele maanden geleden door hen gepubliceerd pamflet nemen zij afstand van de term excellentie en zeggen zij meer te voelen voor termen als relevantie, verantwoordelijkheid, maatschappelijke betrokkenheid, van het gebaande pad gaan, eigenzinnigheid en innovatie.

Een gevaar van het institutionaliseren van excellentieprogramma's in het onderwijs is dat aan de niet-excellentieprogramma's minder waarde wordt gehecht. Op die manier dreigt excellentie juist te leiden tot verlagen van de norm of de betekenis van 'gewone' programma's en diploma's. In het zeer aanbevelenswaardige boekje *Het zingende paard* van Jeroen Geurts en Harm van der Gaag bediscussiëren de auteurs of een paard excellent is als hij harder loopt dan andere paarden dan wel als hij naast hardlopen ook kan zingen. Uiteindelijk pleiten zij voor voortreffelijke paarden die opgeleid zijn om heel hard te kunnen rennen, waarbij er soms een excellent paard bij is dat kan zingen of een salto kan maken. Maar daar hebben we geen summa- of honoursprogramma voor nodig.

Streven naar excellentie is uitstekend, maar moet 'precies goed' niet in de weg gaan staan. Het zou onze studenten ook wat ruimte geven iets meer ontspannen om te gaan met de prestatiecultuur waar zij zo nu en dan onder gebukt lijken te gaan. Doe maar gewoon heel goed, dan ben je excellent genoeg. ■